

ПОЛІТИЧНА ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКИ ЯК ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІ СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Кравчук О.Ю.

викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

Охарактеризований тісний політичної та економічної безпеки як складових національної безпеки країни. Визначено, що цей взаємозв'язок простежується ще на етапі визначення понять обох складових національної безпеки. Наголошено, що належний рівень економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам.

Ключові слова: політична безпека, економічна безпека, національна безпека, інтереси особистості, зовнішні та внутрішні загрози.

Досить актуальним на даний час стало поняття «безпеки» з огляду на міжнародну ситуацію та українську, зокрема. Передуючи розгляду суті і змісту політичної безпеки, звернемося до генезису даного соціального явища і наукового поняття у вітчизняній політичній теорії і практиці.

У науковій літературі можна знайти багато визначень цього терміну: «безпека» - це стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз[1]. Деякі автори розглядають безпеку як принцип, функцію права[2].

Що ж необхідно розуміти під національною безпекою з погляду внутрішніх умов?

Відповідаючи на це питання, слід погодитись з думкою науковця А.А. Синіцина, який вважає комплексним, таким, що враховує всі сфери безпеки особистості, суспільства й держави, є поняття національної безпеки України – стан держави, в якому система державно-правових і суспільних гарантій

забезпечує реалізацію суверенітету, конституційного ладу й територіальної цілісності держави, всебічний розвиток і захист інтересів усього населення країни, джерел її духовного й матеріального добробуту без будь-якої дискримінації від можливих внутрішніх і зовнішніх загроз для досягнення національних потреб і узгодження їх із загальнонародськими потребами й інтересами в межах основних принципів та загальноприйнятих норм міжнародного права[3,с. 26-28].

Дослідник у сфері національної безпеки Циганов В.В. говорить у своїх роботах про те, що «безпека, особливо національна, - це складне, багатовимірне явище. У національній безпеці не існує першорядних чи другорядних сфер. Усі види безпеки: військова, економічна, екологічна, соціальна, політична, інформаційна, геополітична – однаково важливі та необхідні для суспільства, держави і кожного окремого громадянина». Автор наголошує на тому, що, «перебуваючи у складному зв'язку, види безпеки не лише пов'язані між собою, а й обумовлюють одна одну. Саме тому в кожному виді національної безпеки присутні структурні елементи і навіть складові, що належать до інших видів національної безпеки[4].

В даній роботі мова буде йти про тісний взаємозв'язок політичної та економічної безпеки як складових національної безпеки країни. Цей зв'язок простежується ще на етапі визначення понять обох складових національної безпеки.

Говорячи про політичну безпеку, зауважимо, що поширеним є визначення: «політична безпека держави – це такий стан її політичної системи, який забезпечує стабільний розвиток суспільства, відображає інтереси усіх його соціальних груп, сприяє консолідації нації і дозволяє ефективно вирішувати завдання економічного, соціального, культурного розвитку»[5;с.23].

В свою чергу економічна безпека країни є функцією і результатом обраного політичного і економічного курсу, тобто єдиної державної економічної політики. Як процес, це сукупність дій і механізмів по створенню умов, що забезпечують стійке функціонування національної економіки в сьогоденні і

майбутньому. Економічна політика — це діяльність органів законодавчої влади і управління, яка визначає цілі й завдання, пріоритети, методи і засоби їх досягнення в національній економіці. Суть економічної політики полягає в тому, що держава через законодавчі акти визначає свою позицію щодо процесів, які відбуваються в економіці, окреслює конкретні цілі, з'ясовує пріоритетність і поступовість їх досягнення, регламентує основоположні національні інтереси країни в зовнішньоекономічних відносинах, що є визначальною базою для застосування економічних і правових важелів.

Виходячи з особливої значущості для національної безпеки політичної складової, заходи для її зміцненню є першочерговими, а система забезпечення політичної безпеки повинна визначатися не тільки політичним режимом країни, але й інститутами громадянського суспільства. При цьому необхідно відзначити ряд наступних істотних обставин.

По-перше, оскільки політична безпека держави почала більше залежати від якості влади, її політики та державного управління, відповідні органи все більше почали діставати можливість для дії на владу, інформуючи її про негативні наслідки, тих або інших помилок і прорахунках в політиці, недоліках державного устрою, економіці, з метою їх виправлення.

По-друге, у зв'язку з політизацією всього суспільного життя і все більш частим переростанням негативних економічних, соціальних, духовно-етичних, криміногенних і інших процесів в політичні загрози, державі органи безпеки все більш вимушені займатися глибоким аналізом негативних процесів в основних сферах життя суспільства, давати інформацію керівництву держави про ці загрози, пропонувати і приймати заходи з метою їх усунення. Тому в структурі органів політичної безпеки на провідні ролі виходять ті, які займаються глибоким науково-політичним аналізом процесів всередині країни, розробкою заходів проти руйнівних економічних процесів, що загрожують самим основам економічного ладу країни.

Говорячи про актуальні і потенційні загрози для економічної безпеки, то слід зазначити, що вони можуть бути нейтралізовані або ослаблені шляхом

розробки засобів подолання кризових явищ, зміцнення державних інститутів, а також проведення ефективної економічної політики.

З точки зору національних інтересів в області економіки, найбільш актуальними є забезпечення її функціонування в режимі розширеного відтворення, захист інтересів вітчизняних виробників, підвищення інноваційної і інвестиційної активності, суворий контроль за стратегічними ресурсами країни, підтримка наукового потенціалу, здатного затвердити незалежність української держави.

Враховуючи різноманіття і складність умов і чинників, в яких знаходиться української держави сучасного періоду, найбільш вдалим є визначення економічної безпеки як стійкий стан захищеності національної економіки, при якому вона здатна забезпечити:

- ефективного задоволення громадських потреб за умови збереження соціально-політичної і військової стабільності держави;
- технологічну самостійність і захищеність країни від зовнішніх і внутрішніх загроз і впливів;
- захист інтересів України на внутрішньому і зовнішніх ринках, незалежно від зміни тактичних цілей держави і супутньої їм трансформації внутрішніх і зовнішніх загроз і впливів.

Перегляд відносин у багатьох сторонах господарського життя дозволив трансформувати погляди на перспективи розвитку економіки, її стійкість і безпеку, у зв'язку з чим сформульовані основні принципи забезпечення економічної безпеки як складової частини національної безпеки :

- моніторинг і індикативний аналіз стану економіки;
- технологічне вдосконалення і незалежність як умова прогресу і стійкого розвитку економіки;
- цільове управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- взаємодія усіх рівнів влади в ході реалізації стратегії економічної безпеки;
- визначення пріоритетів інвестиційної політики.

Основні засоби і ресурси забезпечення національної безпеки, окрім об'єктивних переваг географічного положення України і наявності стратегічних ядерних озброєнь, пов'язані з її інтелектуальним багатством, високим науково-технічним потенціалом, можливостями її природи і надр, перспективами в області демографії і рядом інших чинників. Особливо слід підкреслити визначальне значення інтелектуального потенціалу як першоджерела усіх інших ресурсів суспільства і держави. У міру відновлення і зміцнення виробничого сектора повинна різко знизитися «витік мізків» і навіть початися зворотній процес.

Отже, проаналізувавши взаємозалежність економічної та політичної безпеки української держави, можна підвести підсумок, що належний рівень економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Без такої політики та засобів політичної безпеки неможливо домогтися виходу з кризи, примусити працювати механізм управління економічною ситуацією, створити ефективні механізми соціального захисту населення.

Література:

1. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010 // Офіційний вісник України. – 2011. - №13.-Ст.533.
2. Тодыка Ю.Н. Гражданство Украины: конституционно-правовой аспект: учеб.пособ./ Ю.Н.Тодыка.- Х.: Факт,2002.-254с.
3. Синіцин А.А. Співвідношення політичної і військової безпеки /А.А.Синіцин // Актуальні проблеми військової політики і військової безпеки Росії.– М.:ВУ, 2005. – С. 26-28.
4. Циганов В.В. Політична безпека і безпечна політика: складові, ознаки, стан, тенденції / В.В. Циганов.– К.: Ніка-Центр, 2006. – С.7-8.
5. Данильян О. Національна безпека України: структура та напрямки

реалізації/ О.Данильян. – К.,1998р. – С.23.